MIELIPIDE

Toivon, ettei eläinsuojelurikoksista enää tarvitsisi lukea, sillä niistä menee ruokahalu. **P. PIRHONEN LUKIJALTA-PALSTALLA**

LUKIJALTA

Suurkuntahanke sotii perustuslakia vastaan

Hallitus aikoo julistaa Suomeen suurkuntarakenteen. Suurkuntien Suomi ei kuitenkaan toteudu ilman pakkokeinoja. Pakkokeinona on väläytelty valtionosuusjärjestelmän käyttöä hallituksen tavoitteleman kuntarakenteen edistämiseksi.

Perustuslakivaliokunnan käyttämä asiantuntija, professori Kaarlo Tuori kirjoittaa tästä tuoreessa julkaisussa Kuntarakennekirja – oikeusoppineet puhuvat seuraavaa: ”Perustuslaki ei salli valtionosuusjärjestelmän käyttämistä peukaloruuvina, jota vääntämällä nykyisiä, itsehallinnon suojaamia kuntia pyrittäisiin taivuttamaan ’vapaaehtoisiin’ kuntaliitoksiin”.

Valtionosuusjärjestelmän tarkoituksena on kuntien järjestämien peruspalvelujen rahoituksen turvaaminen, eikä sitä saa käyttää perustuslain vastaisiin tarkoituksiin. Valtion tulee huolehtia, että annettaessa kunnille tehtäviä niille myös turvataan riittävä rahoitus.

Merkille pantavaa on, että virkamiestyöryhmän raportista ei löydy minkäänlaisia euromääräisiä arvioita kuntaliitosten säästöistä. Kuntien taloudelliset ongelmat eivät johdu kuntien pienestä koosta, vaan siitä, että valtio on osoittanut kunnille lisää tehtäviä osallistumatta riittävästi niiden rahoittamiseen.

Suuri kuntakoko ei automaattisesti tuo säästöjä kuntatalouteen. Suurkunnat eivät ole vastaus kuntien velkaantumiseen. Kurjistuvaa kuntatalouden tilannetta ei suurkuntahankkeella pelasteta.

Perustuslaki määrittelee kunnallisen itsehallinnon asukkaiden itsehallinnoksi. Uuden suurkunnan reuna-alueiksi jäävien nykyisten kuntien asukkaiden päätösvalta kaventuisi merkittävästi.

Jättikunnanvaltuustoon valittaisiin nykyisistä reuna-aluekunnista yleensä vain 0–2 valtuutettua kustakin. Tällainen kehityssuunta ei ole demokratian toteutumisen kannalta lainkaan suotava.

Kunta on paikalliseen itsehallintoon perustuva yhteisö. Kunnallinen demokratia on yhteisten asioiden hoitamista. Hallitus vähät välittää paikallisen lähidemokratian toteutumisesta, sillä hallitus haluaa keskittää kaiken päätöksenteon suurkuntien kaupunkikeskuksiin.

Kaarlo Tuori kiteyttää kuntajaotuksen muuttamisen edellytykset seuraavasti:

”Kuntauudistuksen eri vaiheissa on toistettu hokemaa, jonka mukaan nykyinen kuntajaotus ja nykyiset kuntarajat eivät nauti perustuslain suojaa. Näin perustuslakivaliokunta on kyllä todennut. Mutta perustuslakivaliokunta ei ole tällöin arvioinut sen kaltaista koko kuntakartan uudelleen piirtävää kuntauudistusta, jota nyt suunnitellaan ja joka saattaa sisältää lukuisia pakkoliitoksia. Perustuslaki asettaa tärkeitä rajoituksia uudistukselle, josta voitaisiin säätää yksinkertaisella eduskuntaenemmistöllä. Minusta on selvää, että kun vuonna 2000 voimaan tullutta perustuslakia säädettiin, kunnallista itsehallintoa ajateltiin toteutettavan suurin piirtein niiden rajojen sisällä, jotka vuosisatainen historiallinen kehitys on kuntien välille piirtänyt. Jos kuntien lukumäärä vähenee 70-80:een, kuntarakenne ei ole enää se, jota silmällä pitäen kunnallisesta itsehallinnosta vain hieman toistakymmentä vuotta sitten säädettiin”.

Esko Kiviranta
kansanedustaja (kesk.)

Kuntauudistusta kaadetaan hallituspuolueiden niskaan

Keskustan puheenjohtaja Mari Kiviniemi on äänekkäästi syyttänyt hallituspuolueita salailusta ja keskittämisvimmasta kun se on tuonut julki esityksensä uudesta kuntakartasta. Ottamatta kantaa itse kuntauudistukseen, Kiviniemen tulisi kuitenkin ottaa itse vastuuta asiassa, vai onko poliittinen muisti todella näin lyhyt?

Vuonna 2008 silloinen kuntaministeri Kiviniemi itse esitti Yleisradion haastattelussa muun muassa Helsingin metropolialueen kuntaliitosta.

Niin ikään hän Uuden Suomen haastattelussa saman vuoden aikana totesi, että ”en todellakaan usko, että Suomen kuntarakenne on muutaman vuoden jälkeen sellainen, että se kestää kaikki iskut ja haasteet, joita kuntakentällä on kun väestö ikääntyy”.

Kiviniemi totesi myös samassa haastattelussa että on luultavaa ja toivottavaa, että kuntien yhteistoiminta-alueet toimisivat jatkossa tapahtuvien kuntaliitosten pohjana. Mari Kiviniemi siis itse esitti aikanaan mallia, minkä pohjalle nykyistä kuntakarttamallia ollaan rakentamassa.

Suurkuntamallin hän mainitsee perustaksi valtionvarainministeriön Paras-hankkeen kolmannessa luottamushenkilöseminaarissa jo huhtikuussa 2008. Marssijärjestys on hänen mukaansa oikea ja luonnollinen: ensin on saatava puitteet kuntoon sekä vahvistettava palvelujen järjestämisen väestöpohjaa ja talouden perustaa.

Mitä siis on tapahtunut, puheenjohtaja Kiviniemi, kun mielesi kuntauudistuksen osalta on niin radikaalisti muuttunut ja nyt edetäänkin niin sanotusti jalat edellä puuhun? Miksi sama esitys oli hyvä vielä neljä vuotta sitten, mutta ei enää vuonna 2012 kun sen esittää joku muu?

Kyösti Koivuniemi
Kurikka

JAANA KANKAANPÄÄ

Mari Kiviniemi esitti aikoinaan mallia, jonka pohjalta kuntauudistusta lähdettiin kehittämään, Kyösti Koivuniemi kirjoittaa.

Pienissä kunnissa kouluvuosi saattaa olla halvempi kuin isoissa, Esko Ryhänen kirjoittaa.

Iso kunta on tehoton

Hallitus väittää, että Suomessa on liian paljon kuntia ja kunnat ovat tehottomia niiden pienuudesta johtuen. Suomessa on nyt 362 kuntaa, Ranskassa 37 000, Saksassa 3 700, Sveitsissä 2 700, Norjassa 430 ja Ruotsissa 296 kuntaa. Väite siis, että Suomessa on muuhun Eurooppaan nähden liian monta kuntaa, tuntuu hyvin horjuvalta.

Suurten kuntien tehokkuudesta tai tehottomuudesta on myös tilastollista tietoa. Tästä hyvänä esimerkkinä voidaan pitää perusopetuksen kustannuksia vuodessa yhtä oppilasta kohden.

Vuonna 2010 Helsingissä maksoi yhden oppilaan kouluvuosi 9 500 euroa, yli 100 000 asukkaan kaupungissa vastaava luku oli 8 600 euroa ja 10 000–20 000 asukkaan kunnissa kustannus oli 7 500 euroa. Iisalmessa luku oli, 22 200 asukasta, 7 300 euroa.

Hallitus väittää, että tehokkuutta saadaan lisää suurentamalla kuntayksiköitä, mutta luvut osoittavat perusteet ontuviksi. Uudistuksia onkin tästä näkökulmasta syytä katsoa toisesta näkökulmasta ja toteutettava toisesta suunnasta kuin hallitus nyt kaavailee.

Uudistusten näkökulma karttahahmotelmien sijaan tulee perustua taloudellisiin faktoihin, palvelujen läheisyyteen sekä inhimillisyyteen. Kukaan tuskin haluaa isontaa luokkakokoja ja pienentää tuntikehyksiä.

Suurimmat menoerät kunnille koostuvat sosiaali- ja terveyspalveluista, kunnasta riippuen 60–80 prosenttia kuntien menoista. Sen uudistaminen pitää tehdä ennen kuntakartta himmeli puheita, jotka eivät perustu muuhun kuin runsaaseen keskittämisideologiaan ja pääkaupunkiseudun kirjoituspöytien takaa tapahtuvaan tarkasteluun.

Sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitus pitää saada rakennettua yhden luukun periaatteelle. Tähän THL:n pääjohtaja Pekka Puskalla on hyvin terveitä ajatuksia.

Uudistukset vaativat enemmän käytännön tietoa, ihmisten kuuntelua kuin hallitusten teoria naisten ja miesten fiktio höpötyksiä.

Esko Ryhänen
Iisalmi

VIERASKOLUMNI

Markkinavetoinen maatalous

Maanviljelyssä niin kuin metsänhoidossakin puhaltelee monia tuulia ja löytyy profeettoja joka lähtöön.

Erilaisten ”tehotuotantomenetelmien” vastapainoksi on monenlaista vaihtoehtoa, luomua, ekoa, biologista ja biodynaamista. Osaksi näihin vaihtoehtoihin suhtautuminen on suorastaan hurmoksellista: on yksi guru, jonka sanaa uskotaan, tai yksi periaate, josta sitten johdetaan kaikki.

Minunkin mielestäni sekä Suomessa että maapallolla maatalous ajautuu täysin väärään suuntaan. Olisiko minusta uudeksi guruksi?

En kuitenkaan hylkää uusia lajikkeita, en lannoitteita, enkä uusia koneitakaan. Hyväksyn jopa geenimuuntelun, rikkakasvihävitteet ja hyönteismyrkyt – ja tämä luettelo vie mahdollisuuteni guruksi!

Siis mikä on vialla? Vinoutuminen johtuu vapaan markkinatalouden luomasta tilanteesta, jossa vain suuret ja erikoistuneet menestyvät, ja tilat ajautuvat, tahtoivat tai eivät, kohti yksipuolista tehotuotantoa.

Luotan tieteeseen, mutta maataloutta ei ohjaa suinkaan tieto, maataloustutkimus, vaan taloustiede (jos se nyt on tiede lainkaan!), kansainvälinen kauppapolitiikka ja usko vapaan kilpailutalouden ylivertaisuuteen. Tämä viimeksi mainittu on tuhoisin ja aivan yhtä tieteellinen kuin biodynaamikkojen usko kuuhun kasvien kasvun ohjaajana!

Näkeehän sen siitäkin, kuinka vapaan kaupan apostolit ajavat talouden kriisistä kriisiin – ja sitten huudetaan valtio = veronmaksajat pelastajaksi! Tästä hyvästä he myöntävät huikeita palkkoja ja palkkioita toinen toisilleen!

Ruoka – sehän on maatalouden päätuote – ostetaan sieltä, mistä sen saa halvimmalla, ei sieltä, missä sen tuotanto on ekologisinta, vähiten ympäristöä rasittavaa.

Tämä johtaa siihen, että alikehittyneet maat, joissa palkkataso on alhainen, myyvät maailmalle ruokaa, jonka ne itse tarvitsisivat.

Kun hinta on ratkaiseva tekijä, se painaa tuotantokustannuksia alas ja ajaa viljelijät tehotuotantoon.

Ja jotta kaikki tuotanto ei karkaisi kustannusten perässä kaukomaille, valtiot joutuvat tukemaan omaa maataloutta, vaikka juuri tukiaiset, suojatullit ja tuontirajoitukset ovat vapaan markkinatalouden arkkivihollisia.

Ei suurtuotannossa tai erikoistumisessa sinänsä ole pahaa, mutta kun se yhdistetään tavoitteeseen mahdollisimman paljon mahdollisimman halvalla, alkaa ruumista tulla.

Ja se ekologisin vaihtoehto.

Se ei ole luomutuotanto, vaan perinteinen perheviljelmä, jossa on sekä eläin- että kasvituotantoa, ja jossa käytetään kaikkia nykytekniikan ja tiedon suomia mahdollisuuksia, mutta harkiten.

Eläintuotanto perustuu pääosin oman tilan (tai naapureiden) tuottamiin rehuihin, ja lanta käytetään peltojen ravitsemiseen. Tilan ei pidä olla liian pieni, mutta ei myöskään niin suuri, että sen hoitaminen ylittää perheen jaksamisen.

Tila pitäisi voida siirtää myös jatkajille niin, etteivät he heti joudu velkaorjuuteen.

Peltotuotantoakin ekologisempaa olisi puutarhaviljely, jossa pienellä alalla mutta melko suurella vaivalla tuotetaan hedelmiä, marjoja, vihanneksia, juureksia ja pienkarjaa.

Maatalouspolitiikasta on kansainvälisin sopimuksin tehty niin raskas systeemi, että sen korjaaminen kansallisin tai kansainvälisin päätöksin on kohtuullisessa ajassa mahdotonta. Se on kuin juna, jossa ei ole jarruja ja jonka vauhti vain kiihtyy – mutta jossakin kiskot päättyvät!

Tässä suhteessa se ei poikkea muista taloutemme osa-alueista.

SEPPO VUOKKO
on luontokirjailija Savitaipaleelta.

Kotitalous kuuluu taito- ja taideaineisiin

Yhteiskunnallisessa keskustelussa on noussut esiin, etteivät suomalaisnuoret osaa asua eivätkä hallitse ravitsemus- ja talousasioita. Jo tämän pitäisi riittää perusteluksi siihen, että kotitalousopetukseen tarvitaan lisää tunteja. Kotitalous on tällä hetkellä perusopetuksen pienin oppiaine.

Kotitalousopetuksessa hyvin erilaiset ja eri taustoista tulevat oppilaat oppivat arjen hallintaa sekä elämässä selviytymisen taitoja. Kotitaloustunnilla nuori oppii toimimaan yhdessä muiden kanssa, tekemään ravitsevaa ruokaa, hoitamaan omaa kotia ja raha-asioitaan sekä huolehtimaan ympäristöstään. Näitä taitoja jokainen nuori tarvitsee elämässään riippumatta tulevaisuuden suunnitelmistaan.

Kotitalous on taito- ja taideaine, jossa opitaan yhteistyötä, tasa-arvoa, kuluttajana ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä toimimista sekä ympäristön huomioimista ja eettisten valintojen tekemistä. Oppilaat kokevat itsetunnon kehittymiselle tärkeitä onnistumisen elämyksiä.

Koko yhteiskunta ja kaikki politiikkaohjelmat huutavat keinoja syrjäytymisen ehkäisyyn. Kotitalousopetus vastaa tähän huutoon ja antaa ratkaisuksi konkreettiset työkalut opettamalla tasa-arvoisesti arjen hallintaa tavoittaen koko ikäluokan.

Aila Vuorikoski
Valkeakoski

Miksi meillä on yhä tällaisia tapauksia?

Esitän ohessa lyhyesti muutamia kysymyksiä, joihin toivon saavani vastauksia.

Viime aikoina on saatu jälleen lukea eläinsuojelurikoksista.

Liperissä nautoja on menehtynyt hoidon puutteeseen ja samoin Loimaalla suuren sikalan eläimet ovat kokeneet samankaltaisen kohtalon.

Suomi ja Evira viranomaisena tuovat esiin jatkuvasti suomalaisen ruuan ylivertaisuutta ja vastuullisen tuotannon kriteereitä verrattuna moniin muihin maihin, ja hyvä niin. Myös kuluttajat haluavat kotimaista ruokaa sekä tietää yhä tarkemmin koko tuotantoketjun toiminnasta.

Mutta eikö viime vuoden sikalaskandaaleista ole opittu mitään, kun valvonta pettää usein näinkin pahasti?

Missä sitten Animalia ja muut eläinsuojelujärjestöt ovat, kun eivät ole löytäneet näitä pahimpia tapauksia kuvattavikseen? Ovatko nämä peräkylät liian kaukana, hankalan matkan päässä?

Eniten ihmetyttää se, että kun eläinlääkäreillä on velvollisuus käydä kaikissa navetoissa kerran vuodessa, niin eikö käynnin yhteydessä näy hoidon kokonaistaso ja hoitajan kyky toimia eläinten parissa? Voisi olettaa, että huomautuksen saaneissa kohteissa eläinlääkäri kävisi useammin.

Tällaiset tapaukset vievät uskottavuutta eläinten hoidon ja ruokatuotannon eettisyydestä ja laatukriteereistä.

Ilmeisesti rangaistukset ovat niin mitättömiä, ettei niillä ole vaikutusta.

Lait ovat ihmisten laatimia ja niitä voidaan aina muuttaa. Toivon, ettei tällaisia uutisia enää tarvitsisi lukea, sillä niistä menee ruokahalu.

P. Pirhonen
Tuusula

Halvan ruuan tavoittelu vie metsään

Epävarmuus tuotannossa jatkuu edelleen. Mielessä käy, että kuinka kauan joudumme tuottamaan kotimaiselle kaupalle raaka-ainetta ilman palkkaa?

Eletään päivä kerrallaan samalla peläten uusia leikkauksia kotimaisesta tuotannosta. Kaikki korotukset ja verot tulevat meille niin kuin muillekin, mutta mistä vielä voidaan supistaa menoja?

Maaseudun Tulevaisuus julkaisi jokin aika sitten miten lihakilolla voi olla jopa 40 senttiä eroa tuottajien välillä. Onko tämä sitä markkinataloutta? Monihintajärjestelmä ei kuitenkaan ole enää kauaa olemassa, koska pienet putoaa väkisin pois tuotannosta.

Miten voimme vaatia omia lapsiamme jatkamaan sukutilaa, jolla eläminen käy mahdottomaksi? EU menee omalla painollaan ja siirtymäajat umpeutuvat, kuten ennustettiin.

Tätä kukaan ei ennustanut, että suomalainen keskittynyt kauppa ajaa meidät ahdinkoon. Onhan ne saaneet siihen ihan luvan, koska mitään ei heidän mahdilleen voi.

Päättäjänä aikoinaan istuneena en ymmärtänyt mitä tarkoittaa tulevaisuudelle se, että myös keittiöt ovat entistä suurempia ja tuotemäärät entistä isompia. Lähiruoka ei tuohon kuvioon millään mahdu.

Ennen kilpailtiin, kuka teki maukkaampaa ruokaa, nyt kuka halvempaa. On menty metsään, vaikka ravinnot on kohdallaan, niin maittavuus on heikko.

Ei ole keittiöiden syy että joutuvat kiristämään ja käyttämään halvinta raaka-ainetta, vaan päättäjien. Kamalinta oli kuulla että Thaimaasta ja Brasiliasta tuodaan kanatuotteita. Sekin on sallittua koska kukaan ei vaadi laittamaan tuottajamaan nimeä ruokalistaan.

Elämme vuotta 2012 ja tuotteen alkuperä on ainakin lihaan merkattu joka asteella. Entä gmo? Sitäkin meille syötetään?

Mummon lihapullien valmistajamaa Ruotsi herätti monen ihmisen. Rehellistä, mutta kauppaa heikentävää. Onko kokonaistaloudellisesti halvempaa tuoda kuntiin ja sairaaloihin raaka-aineet ulkomailta? Kun ei osata tehdä kilpailutuksia, on aina otettava se hinnaltaan halvin.

Kunpa vielä tulisi aika, jolloin voisimme kulkea käsi kädessä, tuottaja, teollisuus ja kauppa. Arvostaisimme kuluttajia, jotka ovat kaikkein tärkeimpiä tuotannon kannalta. Nyt tuntuu kuin välillämme olisi vihamielisyyttä.

Teija Ketola
Paimio

Ota kantaa tekstiviestillä

- Harmittaa, suututtaa, ilahduttaa, ihmetyttää?

- Jaa mielipiteesi muiden lukijoiden kanssa lähettämällä se tekstiviestillä numeroon 173 172.
- Viestin enimmäispituus on 160 merkkiä ja yhden viestin hinta 50 senttiä.
- Viestin alkuun tunnus MT LU.

Maataloustuista

Lähes yhtä käsittämätöntä: mitä korkeampi palkka, sitä suuremmat korotukset ja eläkkeet. Mitä enemmän osakkeita, sitä enempi osinkoja.
Laskuoppia

Käsittämättömälle. Suuret maitotilit, suuret tuet, mutta myös suuret menot. Mitä mahtaa viivan alle jäädä?
Kadehtiminen rumentaa

Ei pidä hyökätä omiaan vastaan, koska se hyödyttää vain vastavoimaa. **Harrastelija**

Muusta ammatista eläköityneellä tulee olla oikeus viljellä ruokaa siinä missä muutkin. Tekijöistä tulee olemaan muutoinkin jatkossa pulaa.
Katkerille

Odottavan aika

Valtra ei kotimaista asiakasta tarvitse. Luvattu toimitusaika tuplaantunut. **Pettynyt**

Turpeen poltosta

EU:n päätöksen mukaan turve ei ole uusiutuvaa eikä bioenergiaa. Se on fossiilisista pahin ilmastolle ja kaivuun humukset pilaavat vesistöjä.
Ei nimimerkkiä

Saarijärven reitillä turvekylpy kaikilla kotirannassa halusi tai ei. Tervetuloa juttumatkalle.
Kulta yksillä, sotku kaikilla

Viljasta

Kävin sivistymässä viljaseminaarissa. Todettiin, että rehuviljaa tuotetaan liikaa eikä laatuviljaan panosteta eikä siitä makseta riittävästi. Markkina talous ei toimi. **Syrjäalueella**

Munista

Pärjää sitä 500 kanankin kanssa. Kaikki munat myydään kuluttajille suoraan tilalta. **Tiu**

Bioenergiaa

Bioenergialaitosten rakentaminen olisi käynnistettävä pikaisesti. Rahoitus kerättävä tarpeettomilta lomalennoilta Eurooppaan tai ”poikamiesten taivaaseen”. **Ei nimimerkkiä**

Kuinkas se meni?

Hetkinen. Oman koneen kuljettaminen traktorilla luvanvaraiseksi, mutta ei autolla. Vai miten se oli? **Pentti**

Miksi ei vaadita maanrakennusurakoitsijoille, jotka ajavat kaikki ajot kuorma-autoilla ilman lupaa. **Ei nimimerkkiä**

Selvää suomea

Ålandsbankenin Stefan Törnqvist puhuu selvempää suomea Kreikka asioissa kuin kukaan taloushenkilö valtion hallinnossa. **Poika pohjoisesta**

Muistutus

Jouni Backman ja metsänkiinteistövero. Muistin juuri miksi en ikinä ole äänestänyt SDP:tä.
Ei nimimerkkiä

Hyväveli

Häkämieskin taustalla häärii. Kaverit rahaa avoimesti käärii.
Mot

Lukijalta-osasto

- Lukijalta-kirjoitukset voi toimittaa Maaseudun Tulevaisuuden toimitukseen postitse, sähköpostitse, faksilla tai tekstiviestillä.

- Toimituksen osoite on Maaseudun Tulevaisuus, PL 440, 00101 Helsinki.
- Faksinumero toimitukseen on (09) 694 3717. Kuoreen tai faksiin merkintä ”Lukijalta”.
- Sähköpostitse kirjeet lähetetään osoitteeseen *lukijalta@maaseuduntulevaisuus.fi*